

Yiség változtatás.

a n. é. közönségnek, hogy a városháza alóli hely-
s gyermek cipő üzletemet
Pegenteid) házba, Kocz L. üzlete mellé helyeztem át.
ennek figyelembe vételét a n. é. közönségnek aján-
mild tudatom, hogy a

Vaszi és nyári idényre

san felszereltem; különösen

in női, férfi és gyermek cipőket

oleó árak mellett szolgálhatok.

égenben is a n. é. közönség további nagyrabecsil-
szetelettel

Tóth Ferencz

czipész.

avítások és vidéki megbízások gyorsan és pontos-
san eszközöltnék.

REN CZ BUDAPEST.

Gyára:
r. első erdő-sor
3. sz.

edőnyeit

adálásonat Blazicek- és Brecka-féle lőtű es szel-

y habút;

lési berendezéseit.
Pályázó számára; mely utóbbiak különösen új építme-
nyekhez, vagy szellőztető és nélküli, igen czél szerűen

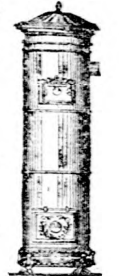
valamennyi az építési szakmába

10. m. épületi, mű- és szerkesztői

lakatos munkáit.

tyak és költségve-

gyen és bérmentve.

TKAK.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVÁR
ezüstérem 1879.

KÁK

rlapokat;

et.

zközöltetnek.

Z E N: ez. hir-

I M R E.

la-tulajdonos.

DISZOKLEVÉL

1871-ben.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.
Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési ár
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt.-kr.
Fél évre 5 frt.-kr.
Negyed évre 2 frt.-kr.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét Hlétómin-
den közlésény írója, Vascey-
néz főlészín, a szerkesztőségbe
bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben
TELEGDI K. LAJOS és IG.
OSÁTHY KÁROLYY könyv-
kereskedésében és a kiadólá-
tában KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában a postahivatalok
ujján.

Hirdetési díj:
Négy hátsós péld. sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többoldos
hirdetések alk. szerinti a 1 sz.
0.10 s 0.15 árért. vételnek tel.
Helyegjéj minden különbeírta-
sáért 30 kr.

„Nyitár”-ben megjelenő közlé-
mény minden péld. sora 30 kr.

Hirdetések felvételének a kiadólá-
tában, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHRENY-
MAN H. könyv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentés nélkül
beküldött közlések nem vétel-
nek figyelembe.

Kéziratok vissza nem
adának.

Wurzbach ur.)*

Ország-világra szóló botrány-vihar fe-
nyegette az akadémiát. Majd csaknem meg-
választott egy hitvány magyarfalót, a Bach-
korszak egy kiváló példányát, a ki egy arany
pixis történetével, árva pénzek el-
sikkasztásával stb. vádolja történelmünk
legnagyobb, legimádottabb magyar alakját.
Majdnem taggá választottak egy olyan mű-
kritikust, a ki előtt Petőfi egy »gemeiner
Vagabund»; aradi vértanúink többé-ke-
vésből eladósodott, selejtés elemek; Balogh
Janos, Bars megye híres követe pedig nagy-
nyalon valószínűleg olyast követett el, a mi
rablói alkosságnak!

Wurzbachról szölok, a bécsi Hof-
rathról.

Szerencsére egynémely hazafiasabb aka-
démikus jókor észrevette, hogy mi tervezte-
tik és figyelmeztette az elnökséget; más-
felől felszólat kemény hangon az »Ellen-
zék»-kel együtt néhány tekintélyesebb vi-
déki lap: amire azután egy meghökentet a
székelyekben »magyar kozákokat látó Hun-
falvi Pál, hogy rögtön »elszörnyülködve»
vonta vissza tagajánlását, még április ha-
vában.

Csodálatos, hogy a budapesti sajtó
legnagyobb része hallgatott. Wurzbach ne-
vét szétszedett betűkkel írta ki valamennyi
fővárosi lapunk, szintugy mint a többi aján-
latba hozott tudósát, mihelyt az akadémia-
hoz az összes tagajánlások beérkeztek. Ki-
írta e nevet valamennyi budapesti lap, a
nélkül, hogy a nagyobb rész, kellő meg-
jegyzésekkel kísérte volna e rágalmazó ne-
vét! Pedig, hogy Wurzbach még tavaly
megjelent kötetében is »Kleinasienc»-nek
nevezi Magyarországot, épen nem lehetett
ismeretlen a budapesti sajtó előtt.

Érthetni a kormánypartí lapokat, hogy
ezek hallgattak. De hogy az összes buda-
pesti ellenzéki sajtó hallgatott és nem
emelte föl szavát e botrányos tagajánlás
ellen, sőt még csak nem is konstátálta
május végéig, hogy az akadémia nagy-
gyűlésén Wurzbach jelöltségét a tagok köz-
hangulata utálattal dobta félre: ezt már
csakugyan nehezen értheti meg magyar
ember.

A tapintat kérdése az igazság föl-
kerekedett. Ez a magyarzat.

Ugy hitték, hogy »illoyális» lett volna
közbeszéd tárgyává tenni a Wurzbach-kér-
dést akkor, midőn épen az országos ipar-
kiállítás ünnepélyes megnyitása állott a
napirenden. Ez volt az egyik ok.

De volt más is. Kimélni akarták az
»ősz tudóst», a »nagyérdemű nyelvbuvárt»
Hunfalvi Pált, a ki magát ez ajánlatba ho-
zattalal kompromittálta és kimélni akartak
egy magyar főurat, a kinek a házában va-
lamikor ez a Wurzbach nevelő, instruktor
volt.

Hát erre csak azt jegyzem meg, hogy
»tapintat» és »kimélet» igen fontos dolog
a társaséletben, de közügyben soha sem
szabad azt az igazság és hazafiság rová-
sára alkalmazni.

A koronás király iránti hódolatnak és
hűségnek semmi köze azon immunitáshoz,
mely a Bach-rendszer hagyatékából fenn-
maradt piszkoló és magyart rágalmazó
semmiháziák számára követeltetik.

»Fátylat a multakra!» Helyesen; de
ezen elvet csak azokkal szemben lehet al-
kalmazni, a kik nem tépik föl még ma is
a mi sebeinket gyalázatos rágalmakkal,
oly »Biografisches Lexikon»-ban, a mely
nemcsak nagy terjedelménél, de a bécsi
császári akadémia részéről nyert erkölcsi,
ugy mint anyagi támogatásánál fogva is
európaszerte nagy hírnévként örvend.

Ne áltassuk magunkat; Wurzbach
munkáját nem lehet ránk magyarokra nézve
ártalmatlanná tenni merő agyonhallgatás
által.

*) E cikket hazánk egyik nagynevű tudósától
kapta az »Ellenzék». Figyelmeztetjük tárgyára a hir-
lapírókat. Szerk.

által. Mesterséges módon szítják Bécsből
évtizedeken át e hitvány és tendenciozus
mű nimbuszát a külföldi sajtó legtekinté-
lyesebb közegeiben. Nemesak az augsburgi,
most már müncheni »Allgemeine Zeitung»
tudományos melléklete títi meg mindannyi-
szor egész dithyrambszerű vervelet a nagy
dobot, valahányszor Wurzbach »Lexikon»-
nak egy-egy újabb kötete megjelenik. Ezen
kívül nagybecsű történelmi kincsébányának
tartják azt Ausztria-Magyarországot illető-
leg a legkönyvösebb francia, angol, olasz
kritikusok is.

E »monstrum libri» kötetei, melyek
annyi czudar rágalmat szórnak hazánk márt-
tyjaira és részben élő jelesainkra, ott di-
szelnek Európa valamennyi közönyvtá-
rában. Az igaz, a közönség nem olvassa,
az is igaz, hogy a magyar ember felhábo-
rodva löki el magától, ha beletekint a
Kossuth Lajos vagy Petőfi fölött irt cik-
keibe; de azért forrást fog e »Lexikon»
szolgálhatni ugy Skandináviában, mint a
pyrenei főlzigeten, Hollandiában, szintugy
mint Amerikában a buvárkodó biografiai
lexikon-írók előtt még nemzedékek mul-
va is.

Ha tehát nem akarja e nemzet, hogy
még a jövő században is a földteke leg-
távolibb vidékein Wurzbach rágalom-tár-
házából merítsen e haza jeleséről biogra-
phiai adatokat a tájékozatlan jóhiszeműség-
ben hazug alapot nem sejtő külföldi tör-
ténéíró, történetőhajtó: akkor nem lehet
kellő nyomatékú irodalmi felelet nélkül
hagyni e, fájdalom! — csakugyan vilá-
graszólóvá mesterséges módon fölfutt művet.

A méltó felelet, természetesen csak a
magyar akadémia adhatja meg. Köteles-
sége erre vállalkozni. Szemben a nemzettel,
a melynek áldozott fillereiből épült fölezen
akadémia márványpalotája. Amugy is rit-
kán érezeti a nemzettel a hazafias irányu
működést.

Midőn Hunfalvi Pált sarokba szorítot-
ták Wurzbach miatt, ő azzal védekezett,
hogy nem tudja, mi foglaltatik annak »Bio-
graphisches Lexikon»-nában Védekezésnek
egy tagajánlást elkötető akadémia tag ré-
széről az gaz, ez kissé furcsa beszéd, amde
elhiszük neki s elhiszük, győzzön meg
erről Hunfalvy ur. Tegyen ő indítványt azon
módozatra nézve, hogy mint lenne képes az
akadémia a nemzetközi irodalom terén a leg-
méltóbb s egyuttal a leghathatósabb módon
Wurzbach által hazánk jelesire szórt csem-
mény rágalmakat ellensúlyozni? Ő követte el
a tagajánlásti hibát. Illik, hogy ő igyekezzék
azt helyrehozni. Sem ő, aki magyar történe-
lemmel foglalkozik, sem az akadémia, melyet
a magyartudomány okából emeltek, nem le-
hetnek közönyösök a magyar nemzet jele-
seinek — igazságtalanul és érzékenyen
megtámadott — reputációjá iránt. Mert
ha közömbösök — no akkor fölösle-
ges a Hunfalvi ur tudománya és fölösleges
maga az akadémia is.

Egyébként utóvégre magának felelős
kormányunknak is kötelességében áll lépé-
seket tenni jelesünk erkölcsi reputációjá-
nak bemooskolására irányuló merényletek
elkötetőinek leleázására, és mi nem hi-
betjük, hogy erre a kormány magát indít-
tatva ne érezné, mihelyt a közvélemény ezt
tőle nyíltan követeli.

Ha azonban a budapesti lapok ez-ntul
is hallgatni fognak: akkor természetesen
nem nagy kilátásunk leend arra, hogy a
komány magát e ránézve mindenesetre o-
diózus kérdésbe beleártsa.

Hogy mennyire ragaszkodik a magyar
nemzet koronás királyához és az uralkodó-
házhoz, ezt napnál fényesebben tüntetik
ki a valóban loyális közérzület szintugy
ünnepélyes, mint köznapnyi nyilvánulási, azt
hangsúlyozgatunk, hogy mennyire őszintén
bensőségteljesek a rokonszenves vonzalom
azon kötelei, melyek bennünket a lajtán-
tuli néphez fűznek. Nem tarthat egyik fél

sem tehát azon testvéresóknak keserű utó-
ízétől, melyet az alkotmányos Magyarország
fővárosának főpolgármestere nyomott az al-
kotmányos Ausztria fővárosa főpolgármeste-
rének ajkaira, ha a magyar nemzet értel-
mősége méltó módot keres és talál a Bach-
korszakból üzelnek külföldi utóhatásának
ellensúlyozására.

Valóban itt az ideje, hogy akadémia,
kormány valamit gondoljanak, mert bizonyára
kellémetlenebb izalmakat fog az felköltöni,
ha megyei és városi törvényhatóságaink
lesznek kényserülve a kérdést magukéva
tenni.

Pedig ez előbb-utóbb be fog követ-
kezni: mert az teljességgel lehetetlen, hogy
törvényhatóságaink, amelyek egy szívvel,
egy lélekkel tették le a kószort Kossuth La-
jos nyolczvanadik születésnapján a hazafias
kegyelet oltárára, hogy törvényhatóságaink
nemán túrják, midőn akadémia és kormány
szintén hallgatnak, — ezen oltárnak oly
nagy apparatussal üzőtt beszennyeztetését a
művelt európai népek különböző irodal-
maiban.

— Istoczy az antiszemita partrol.

Istoczy Győző 12 rőpiratában hosszasan foglalko-
zik az antiszemita pártkörben beállt ziláltsá-
gal és fejtegetéseinek eredménye gyanánt azon
megállapodásra jut, hogy a szétvonás és bomlás
legtöbb oka a közjogi elvek terén való ellen-
tét volt. A függetlenségi elv, zsidóellenes
pártember ugyan nem igen szeretett választá-
soknál egy gyékeányen árulni a közjogi alapu
álló pártemberrel és viszont. A pártkörben egy
kalap alá hozatván a különböző alapu meg-
választott képviselők, mi hamar kitűnt azok
között az ellentétes irány más kérdésekben,
a minek visszahatást kellett eredményezni sok
másban. Istoczy Győző tehát e tapasztalatok
alapján, arra a meggyőződésre jut, hogy a két
elemnek a közjogi ellenzéknek és a közjogi
alapon állónak külön kell szervezkednie, kü-
lön a függetlenségnek és külön a közjogi ala-
pon állónak, az együttműködést csak a szidó
kérdésben tartva fenn. Istoczy Győző nézete
az, hogy eseten mindenik működése sekere-
sebb lesz, mert mindenik tisztán régi elveinek
álláspontjára helyezkedve, a zsidó-kerdest, mint
társadalmi kerdest együttes erővel annál ha-
tásosabban szolgálhatják.

— Angol török dolgok.

A »Pol. Corr.»
alexandriai jelentése megerősíti, hogy a Salis-
bury cabinet a portavál egyezményt óhajt
kötni török csapatoknak Szudába való küldése
tárgyában; s e törekvésben Konstantinápoly-
ban nagyobb előkészítéssel is találkozik,
mint hivatali előde. A kezdeményező lépések-
nek meg volt az a sikerük, hogy az angol
cabinet ideiglenes ajánlatokkal lephet föl a
portavál.

Debreczen multjából.

Szomorú emlékeztető Debreczenben 1849.
június 30. napja.

A magyar kormány visszaköltözött Buda-
Pestre. A számtalan idegen ott hagyta Debrec-
zét, de a fogoly nemet katonatisztek ott ma-
radtak. A szociuki, isaszegi s több dicső csa-
tákbán, valamint Budavár bevétele alkalmával
elfogott különféle rangu katonatiszt nagyrésze
ugyanis Debreczenbe volt belbebezve.

Tisztesseges bánaasmódban részcsültek.
Ők is csendesen viseltek magukat addig, míg
az orosz hadsereg közeledésének híre nem ter-
jdt. Tszodajeff tábornok vezérlete alatt, a
védelmen Debreczen ellen, körülbelül 20,000
emberből a lo orosz had küldetett, mely már
Nyiregyházaán volt. E remhír kétségbeeső
nátasu volt a lakosságra, ellenben a fogoly
tisztek vérszemét kaptak tőle. A nagy erdőn
poharakat tritettek az orosz czárra, az osztrák
néphimnuszot énekeltek s általában kihívó
viselkedést kezdtek tanusítani.

A magyar kormány elfeledkezett róluk s
csak a legutolsó órában, jun. 30-án érkezett
egy rendelet, mely szerint a főváros felé kel-
lett őket szállítani.

Szombat nap volt, déltájban. Desze János
a városháza előtt épen népgyűlést tartott és
leginkább napszámokból álló halgatói elke-
sereidtségét egész fanatizmussá fokozta.

Ez alatt a fogoly tisztek, ugyancsak a
piacon a kis templom előtt gyülekezni kezd-
tek s podgyaszukkal együtt helyet foglaltak a
számukra kirendelt szekeren, melyeken Szob-
szló felé készültek vonulni.

Ekkor a felzigatott piaci néptömegben
azon gyanu támadt, hogy az utra indult német
tiszték — kiket uri módon még szekeren kell
szállítani, — utközben a szekereket le akar-
ják élni, hogy magok az orosz táborba me-
hessenek.

Poroszlai Fridrik polgármester, hogy a
megzavart csendet helyreállítsa, többek magá-
val a dühöngő sokaság közé ment. De az okos
beszéd nem használt, őket is honáruónak
nyilvánították, sőt a népszerű szenacrt, Nagy
Mihályt, tetteleg is bántalmazták. A neki vadult
nép közül az előjárók, mivel életük is vesze-
delemben forgott, a városházára menekültek,
mire oda künn beállt a fejtelenség.

Volt akkor a városban rendőrfőkapitány
alkapitány, kormánybiztos, téparancsnok, lovas
nemzetőri őrnagy, gyalog-nemzetőri őrnagy és
sok más tisztviselő, a kinek e válságos órában
kötelessége lett volna helyt állani. De senkinek
sem jutott eszébe a veszély előfajására valamit
tenni.

Egyes egyedül Tamássy Károly gyógy-
szerész, ki akkor a gyalognemzetőrség tizen-
kettedik századának századosa volt, birt any
bátorsággal, hogy a tömeg megfélemezésére ki-
sérletet tegyen.

A felbőszült nép, mely nagyrészt falusi
napszámokból állt, a fogoly tisztakat szekereit
körülvette. elindulni nem engedte a tisztakat
és szekérről lerángatta. Három szép fiatal tiszt
futással akart menekülni. Ezeket a piaci kut
közéleben önbottokkal és kapafokkal agyonver-
ték, még halálok után is soká utótték-verték
testüket.

Tamássy Károly, kinek gyógyszerészára a
piacon éppen ott volt, hol e szomorú eset
történt, az ajtóból látva e csöcecsék nép dü-
hösségét, felvette nemzetőri ruháját. A század
gyűlöhelyére sietett s megalálva a század do-
bosát, dobót veretett.

Mig az Adáz néptömeg az agyonvert há-
rom tiszt holttestét nézte, vagy látni akarta,
a többi tisztet figyelembe se vette. Ezt fel-
használva, a szerencsétlenek elmenekültek.
Debreczen polgárainak dicsőségére mondvá,
a menekülők minden házbán oltalmat találtak.
A hova bemenekült valamelyik, ott az utca-
ajtót utánuk bezárták eltorlaszolták s ha kel-
lett, ostromot állottak ki a házbellek, a hoz-
záuk futott idegen miatt.

Az egész városban nem volt egyetlen
házigazda sem, ki e nehéz órában, mikor oly
könnyen meg lehetett a hazaáruló czimet és
halált érdemelni, — őket házából kiutasította
vagy kiadta volna! Pedig e szerencsétlen fog-
yok legközelebbi kihívó magukviselével a
polgárságban is méltó ellenszenvet kelített.

Tamássy nemzetőri százados több ház
elő, hol menekülőket tudott, öröket rendelt,
és mihelyt vagy nyolczvan nemzetőrt látott a
gyűlö helyen, azonnal a zendülőket megtámadá-
sára indult, utközben a nemzetőroket kellőleg
felbátorította.

Legnagyobb veszedelemben a Kádas-utca
volt, hova sok tiszt menekült. A nemzetőrség
oda sietett s az utcát kaszás, kapás, mezir-
lábos néptömegeggel tömve találta, mely ordi-
tozva kiáltott: »Század vigyázz! szuronyt sze-
gezz! rohamra! sebes lépéssel indulj!» A dobok
pergettak, a nemzetőroket »éljen a haza!», »éljen
Kossuth Lajos!» kiáltással és élőkön a száza-
dossal rohantak előre. A roham sikerült; a
gyilkos századok csöcecsék szét volt szórva
A Kádas-utca egyszerre üres lett, de a földön
ott fekdtt több német tiszt; egyrésze véresen,
súlyosan megebesítve. Ha a százados oly gyo-
san nem jár el, ezek egytől egyig ott haltak
volna meg.

A Kádas-utczán sok tiszt volt a házak-
ban elrejtve, mely házakat a kirendelt nemzet-
őrok önfeláldozó vitézséggel oltalmazták.
A szerencsés kezdet felbátorította a tizenket-
tedik század embereit. Az itt megmentett tisz-
teket, kik körülbelül huszonnégyen voltak, kö-
zépre vevén a lelkes nemzetőri század és de-
rek századosa, tovább folytatta a nehéz munkát,
a piacon. A széles piac tele volt dühöngő
sokasággal, mely a zárt sorban haladó vagy
éppen rohanó fegyveres csapat előtt taguit
ugyan, de ismét összecsoportosult.

A megszáditott tiszteket a városház
nagy termben helyezték el, hol a felrendelt
sebes sebeket bekötözték.

Ekkor a század egyrészt a városház
kapuja védelmére visszahagyván, a százados a
többi nemzetőrral megindult szétkergetni a
zendülő csöcecséket, s folytatni ember meg-
mentő munkáját.

Buzgólkodása nem is maradt siker
nélkül, mert esteli nyolcz órára már több mint
nyolczvan fogolytisztt volt a városháza nagy-
termben összegyűjtve. Némelyik közülök, mint-
hogy a nép nem ismerte őket, maga ment fel
a városházára, megtudván, hogy ott nemzetőroket
védik az osztrák tiszteket, némelyek pedig
egyekuit gyalog Szoboszlóra mentek. De a

miután erre engedélyt nyertünk beléptünk a díszes vásárokat belsejébe. Mint hivatásának elő reporter és újságíró, azonnal átvettem a Cicero ne szerepét.

Ime, nézze itt az ígért vas-rózsát; látott-e már vagy viselt-e keblén ennél remebbet? Pedig ez tiszta vas, abból az anyagból van készítve, amiből a parázshordó vaslap vagy a költők és szabadságókok által annyira utált rabillinc. Ott a szabadság lenyújtó itt a szabad haladás nagybelső tenyőző. Hát mondja, nem művészet ez.

Hajdan — ezt a hajdan különben manak is vehetjük — az emberek azzal akartak imponálni, hogy drágaságaik ragyogjanak, csupán aranyak, ezüstök volt előtök értéke. A művészi érték csak a legújabb korban tudott az anyag főle emelkedni s így tört magának utat az egyszerű, fénytelen vas a műparban, lett művészi kezek alatt valódi művészet s nyert helyet a szalouok és királyi termek díszítésében s ma már az ötvösség és bronzművéség remekeivel tud versenye kelni. De nézze, vannak itt más apró dísz tárgyak is. Mily remekül vannak domborítva és tükörkéretek, gyufa- és gyertyatartók konzolok, óraszivar- és arcképtartók, asztali és függő lámpák, csillárak, nagyválasztekó kandalló garnitúrák, fényesre csiszolt asztalálványok, ékszerszekrények, a művészi alakítás és díszítés mindannyi remekei, melyek bármely előkelő szalon vagy boudoir dísz tárgyai között helyet foglalhatnak.

Nézzé, nézzé, ezt a gyönyörű kis vasasztalt — rá van írva — megoette S c h i a u c h szatmári püspök.

Látom, hanem azt is látom, hogy kegyed nem hallgat réám, akkor tehát... — Óh, nem, folytassa csak, örömmel hallgatom, hisz ezek a kedves tárgyak mind egészen újak előttem és — ne vegye bókna ön kellemesen tud előadni.

Köszönöm. Tehát ez a művészi asztalka a vasművészetnek egy egészen új neme, melyet Jungfer talált fel és alkalmaz először. E körülölgatás lombfűrészmunka s rajta egész vadászmenet van kidomborítva és kiciselírozva. Ezek a függőnyartók és kandalló garnitúrák bizonyára különösebben érdeklik kegyedet; ezek nyersen vannak kovácsolt, aztán pácolva s végre aczélfével tisztítva, mely eljárás szintén Jungfer alkalmazzá először s ettől nyerne tárgyai oly szép csillogó fényt mintha ezüstből volnának. Itt vannak még e nagyszerű rácszatok, butor- és kapuvasalások és kezzel domborított kapuzsuzétek, de ezek egy e kegyedet nem érdeklik. Jó, nem terhelem velem, hanem úgy látom, ez a rez-mester ember itt középben jobban megnyerte tetszését. Ez asszonyom — ha akarja tudni — a rézmesterművészetnek remekét képezi s a művészi alakítás tekintetében sokkal magasabb fokot áll, mint a becsi Rath haus híres vasembere.

Igazán, gyönyörű tárgyak szólt kegyed ózinté bensőséggel, — s bizonyára nagy kielődésnek is örvendenek. Mondja, hány házat szerzett már ezekből Jungfer ur?

Egyet asszonyom, azt a műhelyt amelyben e remek tárgyakat, 150 munkásával együtt előállítja.

Hogyan, csak egyet?

Igen egyszerűen. Jungfert nem a házson utáni vágy, de az ambíció vezeti, hogy a műlakatosság hazánkban a fejlődés és művészet legmagasabb fokára emelje s erre ál-

elendő mennyiség volt a téli szalon kabátos urban. Meglehetősen eredménnyel folytatta is üzletet sok sok éven át és a nagy és nevezetese emberek arcképeivel egész galériával ajándékozta meg az utokort.

De mind ez itt csak mellékesen legyen mondva. Itt most tulajdonképen egyébről van szó. Arról jelenen, a mit az olvasó s czim után joggal vár, hogy tulajdonképen miért téli szalon kabátos ur ez a téli szalonkabátos ur?

Egy merész és eredeti ötlete következtében, mely őt egy lépéssel a nagyobb szabású fel-fedezők sorába emelte.

Ugyanis hivatása azt bozza magával, hogy gyakran tegyen látogatásokat nagy és gazdag uraknál, kiknek termeibe csak szalonkabátba lehet bejutni, különösen oly fajtájú üzletmestereknek, mint a minők közé ő is tartozott.

Hogy pedig az öltözés és vetkőzéssel járó idő pazarlásnak s az óhazsonlelő inas világ borra valóra igényt tartó segédkezeinek egyszerű mindenkorra végt vesén, kikombinált magának egy oly szalonkabátot, mely vattával jól kibelelve keitős hivatásnak tett eleget. Téli kabát is volt, szalonkabát is volt egy személyben s egyaránt óvta őt a hideg ellen is, a borralvalok ellen is.

Most már az olvasó mindent tud, a mit tudnia szükséges. Meg azt is, a mit talán inaskreáció volt tölem elbeszélni, hogy tudniillik, a nyári szalonkabátja zálogban van, de tennem kellett, mert különben könnyen excentrikus embernek tarthatnák őt valaki hogy nyári melegben is téli ruhát visel.

Pedig ő nem volt excentrikus ember. Kabátja sok ideig jó szolgálatokat tett neki, de tett egy nagyon gonoszat is és épen a mai napon, a midőn annyira felhevítette és megizmasztotta magát, — hogy nem náthát, — hanem valóságos tüdőgyuladást kapott és pedig oly konok és kegyetlen tüdőgyuladást, hogy szegény lefejt épen ma tartották meg a halotti istentiszteletet a szent Ferencz-rendiek templomában.

dozza kereszténye tetemes részét. Akar tényleket? Ime. Mikor a ferenczvárosi templomot építették Jungfer egy 3000 frtos kaput ajánlott fel, csak hogy a templom egészen stílszerű legyen s a várkerti bazár művasárcsözát oly olcsón ajánlotta mint más gyárak az öntötteket, csak hogy a vertvas kerítés szépségét bebizonyítsa. Igaz, hogy szép örökséget vett át dedajja, nagyapja és atyjától, kik mind jeles lakatos mesterek voltak, de ő emelte azt oly fokra, hogy ma nemcsak hazánkban elsőrangú művelője a műlakatosságnak, de külföldi szaktekiutétek elismerése szerint, a kontinensen is egyike a leghivatottabb mestereknek.

De ne mutasson unott képet, asszonyom! Jöjjön, változatosság kedvéért ránduljunk át a közeli királypavilonba, melynek díszítéséhez Jungfer szintén remek tárgyakkal járult. Ime a közepertem nagy díszcsillárja, melyen a nyers vas és réz domborítás összeegyeztetése először van szerencsésen alkalmazva, valamint a 4 fali csillár; a király szobájában levő, német renaissance stílyben tartott fekete csillár, valamint a lépéső lámpaálványai és lámpái, a középszoba nehéz kandalló garnitúrája, az ajtó és ablakzárak mind Jungfert díszes munkái. A gáztársulat pavilonjában — ne felejtsem, oda már nem fogom elfárasztani, — csak megemlítem, hogy Jungfer ott is állított ki 5 szép vertvas lámpát s e pavilonban ő az egyedüli magyar kiállító.

És most befejezem előadásomat. Lássá, ezeket sem én mutattam el, hanem nálammal érdemesebb, hozzá értő emberek s én csak az ő leírásukat tanulom el, hogy kegyednek a kiállítás e nagybecsű kollekciójáról referálhassak, melynek elsőrangú voltát legjobban bizonyítja az, hogy szak és képes lapjaink méltónak találták azt képen is bemutatni a művelt hazai közönségnek.

— Ön pedig bemutatta nekem színéről színrre természetben; fogadjá érte köszönetemet.

Felém nyújtá kezecskét, melyeket én megcsókoltam s elváltunk s a legközelebbi vizontlatásig.

Bolygó.

Helyi hírek.

Egyházi élet. Az ag. ev. h. t. választásuk hegyaljai esperesége f. h. 14. és 15-diken tartá meg közgyűlést Tályan, melyen az esperesség — írja levelezők — elhatározta, miszerint a kerület felkéri arra, hogy a földrendi reform-törvények a protestánsok képviselőre vonatkozó részéhez hozzájáruljon. Ezen határozat értelmében szözlöttak Zelenka Pál (Miskolc), Farkabki (Nyiregyháza), Jancsó kir. kuriai fogalmazó, és Boros József (Nagy Karoly); eleme hosszabb beszédet Gáspár Imre lelkész és Rimmler uagyvaradi lelkész. — Az egyházkerületi közgyűlésre, amely folyó eszept. hó 6-án tartatik meg Eperjesen, Debreczen részéről kiküldettek B. P. d. m. a. i. c. k. y. Geza főtelgyelől, Materni Janos lelkész, Pószszi tei feülyelől, Konrad Janos gondnok, Szepesi Gusztáv, ifj. Boczkó Sámuel és Gáspár Imre presbyterek. — Lichtenstein egyházmegyei feülyelő a tiszai egyház kerület peuztarnokává választván, — helyére valoszínűeg báro Radvánszky Bela zóyomi főispán fog megválasztatni feülyelővé, kinek bírtokai a kerületben fekszenek. — Az érdekes gyűlés letolya-áról lapunk jövő számában bővebben írunk. A prot. közéleti adandóknak nyújtandó aiamsegély ügyében a nyiregyházi egyház véleménye fogautatott el, mely szerint a kerület felkerendő, hogy a kérdést egy bizottságnak adja ki tanulmány és kimerítő véleményadás czéljából.

Kicsinyseg a nagy Révészről. Rác Karoly szaparyival lelkész beszél ez érdekes esetet a „Szabad egyház” czimű lapjában, melyet most közlünk. T. Rác Karoly ur itt Debreczenben volt segédje a nagy tudományú Révész Imrénél s azért következő: 1868. majus 30-án beszélte Révész Imre az asztalán azt, hogy: „egykor egy feleség panasza rá ment hozzá a férje ellen, — bizonyos kitűzött időre mind a ket visszas feltelendeli. Megtörténik a kihallgatás mind a nő, mind a férj részéről. Miután átlatta, hogy az asszonyuk van igaza, ellenben a férjéle té is gorbomba volt tesszeben és magavisletében, a férjét megfeddette, kötelességeire figyelmeztette és rendreutasította. Vege leven a visszas házasokkal való loglakozásnak, szi mndotta a vizályokdoknak, hogy most már emehetnek. De nem mozdult egyik sem. Ennek okát kérdezve, a nő azt mondta, hogy ő nem megyen együtt a férjével, mert az, mi helyt kinnnek a kapu, őt megveri. Ekkor Révész Imre azt mondotta a férjnek, hogy induljon es mejen ő elsöben; azonban nem mozdulván, értesere ada, hogy ezt fogja mondani: egy, kettő, három, és a hárommal tünt inauljon, mert különben egedetlenségnek rosz következményei leendenek. E határozott és szigoru hangou mozdott parancs után elkezdé tehát bizonyos kis szünetek közbevetélével mondani: egy — kettő — s kemény dörög hangon: három! És a bünsö férj, ki az edgy — kettő mondanál mozdulatlan maradt, midőn hallotta, hogy „három”: rögtön indult az ajtó felé es eltavozott. — Bizonyos vár-

latva, elment a nő is; de hirtelen visszatért, mert a Hatvan-utczába forduló szegletnél neje leseküldött ferj, kibuzvan sztre alól egy nagy botot, elkezdte vele verni az asszonyt. Ez menekülni akarván, visszatért s mondta: azért nem akartam vele menni, mert feltem, hogy megver, és ime, ott leseküldött rám a szegletnél s csakugyan megvert! Révész Imre megnyugtatta a bántalmazott nőt, vele ment s elkíserte a szegletre, de már akkor a férjnek hull helye volt. — Ezzel kapcsolatban aztán beszelt a lelkézi hivatal azon kellemetlenégeiről, melyek a visszátköző házások által előidéztettek.

A hegyaljai bortermést veszély fenyegeti! Az ag. hitvallásunknak Tályan tartott esperességi közgyűléséről hazá érkezett, debreczeni küldöttek ugyanis azt a hírt hozták, hogy Mádón a philloxera jelenléte nagy területeken konstatai t a t o t t. A hegyaljai borokat az ottani helyeken is hamisító úzerek, ezen emberi philloxera ellen — úgy baljuk — szintén megmozgatom indul meg.

Ritkai szép társaság gyűlt, össze tegnap este a csónakázó egyesület taván, mely a legkitűnőbb hangulatban mulatott, egész késő éjig, — míg az eső haza nem oszlatta a meg ekkor is ott mulatókat. — Késő estig usztak a csónakok, szandolínok és regatták a vizen, hangzott a dal, a jó kedv. Ott látnak Dr. Sárvári Gyuláné, Bernáth Flóra, Sárvári Béla, Lesinszky Mariska, Csapó Etelka stb. urhölgyeket, valamint kiut volt Sárvári Gusztáv budapesti válto törvenyszéki bíró, ki szabadság idejét nálunk tölti, továbbá Dr. Sárvári tiszti főorvos, Boczkó kapitány, több ügyvéd, hivatalnok, katonatiszt. Csónakázás után a társaság egy része vidám társalgás közben zenét hallgatott, más része fogyasztja az izletes fonatot es jó — bakar bort. A közönség ez olcsó szórakozási helyet bizonyára mindinkább tömegesen fel fogja keresni a mi valóban derek dolog. Hát edzőbb, egészségesebb szórakozás sehol sem található.

Vár. tanács. Debreczen sz. kir. város tanácsa tegnap folyó ügyek üléséze tárgyalban teljes ülést tartott.

Tengeri üszögről panaszoknak vidékünkön. Deszeg, a jovi mezőgazd. tanintézet tanára a „Studens Farm Journal”-ban ezeket írja a kukorica-üzögről: A kukorica és betegeség egy kis elősü növény okozza, mely a növényt már eső fejlődésében meg-szállja. Gondos görösövi vizsgálatokból kitűnt, hogy a betegesítő okozó elősü növény a kukorica szár alsó részéből terjed fölfele. A gomba igen huom szalak alakjában fejlődik, melyek a növény szövetét athalotván, a nedvet saját táplálásukra használják föl. A gombák mindsdígg terjednek, míg a magot el nem erik, ahol annyi tápanyagot találnak, hogy csakhamar az ismeretes üszögé képződnek, mely némely éveben igen gyakor: a kukoricaültetvényekben. E fekete tömegek a gombákban szaporodnak. Ha egy ily fekete tömeg friss állapotban felhnyitunk, fehér rostos anyagot találunk benne. Később sötét részek mutatkoznak, melyekből később egészen fekete tiaszerű nyálkás állomány fejlődik. A víz csakhamar elpárolog, poralaku tömeget hagyva hátra, mely a leggyengébb érintésre is a legvegöbe szálit. E por sok millió is a legfekete szemcselöl áll, melyek spóráknak nevezetnek s új gombákat kepeznk. Azert minden egyes üszögös kukoricaszárból, mely a földön marad, miriad új gomba származik, mely a jövő évi termést rongja el. A tapasztalat és különös kísérletek által bebizonyított, hogy oly földeken, a melyekben az üszögös kukoricacsöveket meghagyják, mindig több üszögöt találhatni, miut azokon, melyekről kiiratott.

Kataszter. Az illetékes bizottság még mindig működik a reklamált területek felülvizsgálatán. — A felvétel megállapított összegeknel — mint már írtuk — egy kis eltérés fog mutatkozni, de ez az egyes bírtokosokat illetőleg elenyészlen csekély.

Az elpi gyilkosság. Egyik helybeli lap azt a hírt közölte, hogy J u h á s z György és L u k á c s István büntetésben — kik Erdéi Sárát megölték, a 3-ad fokú bíróság ítélete után a kegyelmi tanács szentesítése is lekeresztett. Hitels forrásból arról értesülünk, hogy bár a felső fokú bíróság ítélete mindenképp várható, ilyen meg eddig nem érkezett le ebben az ügyben.

Statiztika. A központi rendőrségnel (II ker.) a lefolyt felelvben letartóztatott összesen 514 gyent. Ezek közül az illetékes bíróknak adatott 42, a többi pedig rendőri utanon lett megbüntette.

Ertesítés. A debreczeni kereskedelmi felsőbb tanintézet igazgatóságától. Több oldalról érkezett megkeréses következtében s a tanintézet felvételi szabályok alapján tudatom 1) hogy a debreczeni kereskedelmi tanintézet 1-ös évfolyamára oly ifjak vétettek fel, kik a gymnasium, real vagy polgáriiskola 4-ik osztályát sikerrel végezték s ezt szabályszerű bizonyítványal igazolni tudják. Ezen minősített igazol bizonyítvány nélkül jelentkezők csak azon esetben vehetők fel, ha legalább 14-ik életévök betöltötték s a b á l y s z e r ű felvételi vizsgálat utján oly nemű előtanulmányokat beigazolni képesek, mely a közpöntanodák négy osztályába támogatható igényeknek megfelel. 2) Felsőbb évfolyamra, csak az előző évfolyam végzését igazoló bizonyítványal léphet a tanuló. A gymnasium, realiskola VI—VII-ik osztályát végezté tanuló, vagy oly kereskedő gyakoronok, kik legalább 3 évig gyakorlatilag üzletben működtek s a mellett valamely alsóbb foku ke-

reskedelmi iskola mind 3 osztályát jó sikerrel bevégezték, a kereskedelmi tanoda 2 ik évfolyamára felvételi vizsgálat alapján felvehető. E vizsgálat tárgyai német nyelv, mennyiség-kereskedelmi számtan, könyvvitel, kereskedelem isme azon terjedelemben, melyben e tárgyak az első évfolyamon befejeztettek. 3) Gymnaziumi vagy realiskolai 8 osztályt végezté tanuló, kik végre a kereskedelmi tanintézet felső vagyis 3-ik évfolyamára felvételnék, ha az előbbi pontban megjelölt tantárgyakból s azon terjedelemben, melyben azok a kereskedelmi felsőbb tanfolyam két alsó osztályában tanítottak, felvételi vizsgálatot végeznek. Felvételi vizsgálatok díja 10 forint alapdíj s annyiszor 5 forint, a hány tárgyra a vizsgálatok kiterjesztettek. Folyamodványok felvételi vizsgálatok engedélyezésért f. évi augusztus hó 15. napjáig a debreczeni kereskedelmi felsőbb tanintézet igazgatóságánál benyújtandók. Debreczen, 1885. jul. 15. P r o p p e r János, igazgató.

Sötét verem. Nem arról a közönséges veremről van szó, melybe jámbor gazdák a krumplit s buzát helyezik el, hanem amerről a veszedelmesebb „sötét verem”-ről, melyet Petőfi halhatatlanított egyik nagyon kedves költeményében, kezdve így: „A szerelem, a szerelem, a szerelem... sötét verem!” — No hát ebbe a verembe cseppet belé K. Mari, a ki a kisujtatózó szolgát egyik uric családnál. De ebben a veremben sok családtag terem s K. Mari is ebből kapott egy uagy adag, a minek következtében aztán — ő egy adag mérget vett be. A mérget egy pakli gyufa — feje kepezte. Persze ha a l o s követeménye nem lett s K. Mari bizonyosan fog vigaszt keresni — amit könnyű is találni.

Csónakázó egylet. Miután a teljes számu jelvények meg ez ideig ki nem váltáltak, ezenel tudomására hozzuk, hogy a ki a versenyre pályázni akar, a u. g. 1-i g. Meindlovits szivar tözsdéjében es a kikitőben 50 kr. befizetés mellett jegyét kiválthatja.

Kis csapó utczán találatott egy zseb kes, tulajdonosa átveheti, kellő igazolás után a III-ik ker. rendőr alkapitányságnál Debreczen, 1885. jul. 16-án.

Dánó István norinbergi- és diszműkereskedésében egy jó házból való 13—14 éves ifju tanulóak felvétetik.

Házank s a külföld

Villámcsapás egy iskolában. Mint a „N. Fr. Presse”-nek Ostrauból jelentik, az azzal szomszédos Petrkovitz porosz faluban a minap a villám az iskolába csapott le, ahol egy cseledei megölt, a tanító megfenította, a négy gyermeket pedig súlyosan megsebesített. Maga az iskola porrá égett.

A choleraoltás titka Francia tudomány körökben igen rossz néven vettek dr. Ferrantól, hogy a choleraoltás titkát nem akarta a hozzá jött francia kitűnősegeknek megmagyarázni. Dr. Gibier, kit a francia kereskedelmi miniszter küldött dr. Ferranhoz, szintén azt jelenti, hogy dr. Ferran nem akarta őt beavatni titkába; nézte szerint dr. Ferran a choleraoltást pusztá pénzszerezési czelökből folytatja. Ezen jelentés ellenében dr. Ferran a következőket sürögözte a „Journal des Debats”-nak: Határozottan tiltakozom dr. Gibier túlzott állításai ellen, miket az oltsókert kert díjakról közölt. Én több mint 20000 oltsát végeztem ingyen, nevezetesen Alcira, Benifaro, Pnig et Carcagente városokban, a mit bebizonyíthatok. Az alcirai szegényeknek átengedtem azt a 6000 frankot, mit a kormány nekem felajánlott. Benifaryaban a városi tanács által megszavazott jutalmat a szegényeknek engedtem át és ingyen végeztem az oltsókat a kórházakban és kószintézetekben, valamint a hadsereg tagjainál és a szegény embereknél. Brouardel állítási ellenében dr. Ferran ezeket írja a „Figaro”-nak: „Korántsem vonatkomat eljárásom helyességét kísérletek által bebizonyítani. Nincs abban titok és a parisi tudományos academia apr. 13-iki levelemből megismerhetlek eljárásomat. Ajánlokotam, hogy kísérletekkel bizonyítom be annak helyességét, de visszatartottam.”

A fanatizmus áldozata. A „Vatan” utolsó száma a következő megrendítő esetet közli: Egy uncedj halt meg egy török helységben s a mohamedán ritus szerint megnaplemente előtt temették el. Kevelés s szertartás után szivszagotó jagatás és segélykáltás hallatszott ki a sírból; az ott levők gyorsan az imahöz siettek, hogy a sír felhnyására engedélyt kerjenek. Ez azonban, nyilván a legtragikusabb egyike, a korán rendeleteire kivátkozott, megtagadta a sír felhnyását, mi által a dolog, legalább egyelőre, el volt intezve. Másnap azonban korán reggel néhány kevésbé vakbuzgó sörök, az imam és koran daczára, felhnyta a sírt. Rövid munka után borzasztó kép tarult szemek elé. A szerencsétlen uncedjöt elve temették el es sírjában suladt meg. A tettem helyzete után itelve a fanatizmus imam e sajátáramlított áldozata borzasztó halálküszdelmet vívott.

Prímadonnák harca. A Bud. Tagblatta ma egy régi történetet elevenít fel. Elmondja, mint kapott hájba az operaház két prímadonnája a Herónias legutóbbi előadásá alkalmával. A perpatvarra az szolgálottat alkalmat, hogy az egyik énekesnőt jobban tapsolták, mint a másikat. Ennek aztán nagy pör, söt verekedés lett a vég, másnap pedig mind a ketten meg akartak válni a színház kötelekeiből. Természetesen egyiket sem bocsátottak el, hanem azon írárdoznak, hogy megbékeltessek őket. A Bud. Hirlap ma ki is írja a két harcászomjas prímadonna nevét. Az egyik Turóli Emma, a másik Bartalucci Viktória.

Felolós szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

